

ETELÄ-KYMENLAAKSON LIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMA

Visio, tavoitteet, painotukset ja mittarit

17.6.2016

Etelä-Kymenlaakson liikenneturvallisuussuunnitelma

VISIO JA MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET

10.6.2016

VISIO TURVALLISESTA LIIKKUMISESTA

**Kenenkään ei tarvitse
kuolla tai loukkaantua
vakavasti liikenteessä.**

**Liikkuminen koetaan
turvalliseksi.**

MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET VUOTEEN 2025

KUOLLEET

LOUKKAANTUNEET

HENKILÖVAHINKO-
ONNETTOMUUDET

Tavoitteet perustuvat valtakunnallisiin tavoitteisiin: kuolemien vähenemä -50% vuoteen 2020, loukkaantumisten -25%

Etelä-Kymenlaakson liikenneturvallisuuksuunnitelma

PAINOPISTEALUEET

10.6.2016

10 PÄÄTEEMAA

1. Liikenneturvallisuustyön rakenteet kuntoon

- Koordinoitua ja moniammatillista yhteistyötä
- Avaintoimijoiden osaamisen varmistaminen
- Päätäjät mukaan liikenneturvallisuustyöhön
- Laadukasta suunnittelua

Liikennekasvatus ja viestintä

2. Huomiota ajokuntoon ja -terveyteen
3. Tarkkaavaisuutta liikenteeseen
4. Turvalaitteet laajamittaisesti käyttöön
5. Ajonopeudet turvalliselle tasolle
6. Turvallisesti tien yli
7. Eron onnettomuuskausumista ja riskiliittymistä
8. Panostusta jalankulun ja pyöräilyn väylien laatuun
9. Uudenlaista otetta nuorten liikennekasvatukseen
10. Koulut ja työpaikat viisaan liikkumisen edistäjinä

Liikenneympäristö

1. Liikenneturvallisuustyön rakenteet kuntoon

TYÖKALUPAKKI:

Koordinoitua ja moniammatillista yhteistyötä	<ul style="list-style-type: none">☐ Liikenneturvallisuusteeman linkittäminen muihin strategioihin, suunnitelmiin, toimintoihin☐ Liikenneturvallisuustyön resursointi eri toimialoilla☐ Kunnallisen ja seudullisen liikenneturvallisuustyön organisointi (esim. It-ryhmät)☐ Liikenneturvallisuustoimijamallin hyödyntäminen paikallistoiminnan tukena☐ Liikenneturvallisuustyön seurannan organisointi ja kytkeminen viestintään ja päätöksentekoon
Avaintoimijoiden osaamisen varmistaminen	<ul style="list-style-type: none">☐ Kunnan eri henkilöstöryhmien ja muiden avaintoimijoiden perehdyttäminen liikenneturvallisuustyön sisältöihin ja toimintamalleihin
Päätäjät mukaan liikenneturvallisuustyöhön	<ul style="list-style-type: none">☐ Liikenneturvallisuussuunnitelman esittely kunnan luottamushenkilöille ja virkamiesjohdolle☐ Tiedotetaan päättäjiä säännönmukaisesti liikenneturvallisuustilanteesta ja liikenneturvallisuussuunnitelman edistymisestä☐ Osallistetaan päättäjiä vuosittaisen liikenneturvallisuustoiminnan suunnitteluun☐ Haastetaan päättäjiä mukaan erilaisiin viisaan liikkumisen tempauksiin
Laadukasta suunnittelua	<ul style="list-style-type: none">☐ Liikennettä, maankäyttöä ja palveluiden järjestämistä koskevien suunnitelmien liikenneturvallisuusarviointimenettelyiden kehittäminen (tätä varten on olemassa oppaita ja erilaisia tarkistuslistoja)☐ Tie- ja katuverkon jäsentely (yhtenäiset periaatteet): nopeustasot, rakenteelliset ratkaisut, tienylitysratkaisut, liittymätyypit, etuajo-oikeusjärjestelyt, liikennemuotojen erottelu, joukkoliikenne-etuisuudet jne.☐ Kaduilla ja maanteillä tehtävien töiden ohjaamiseen ja valvontaan liittyvien toimintamallien tarkistaminen (suunnittelu, valvonta, tiedottaminen)☐ Työmaakohtien liikennejärjestelyiden valvonnan tiukentaminen

2. Huomiota ajokuntoon ja -terveyteen

TYÖKALUPAKKI:

Alkoholi- ja päihteet liikenteessä	<ul style="list-style-type: none">☐ Liikenneturvallisuuusteema osaksi ennaltaehkäisevään päihdetyötä☐ Päihdetyöntekijöiden ja muiden riskiryhmien parissa työskentelevien osaamisen varmistaminen☐ Päihteisiin liikenteessä liittyvien teemojen käsittely erityisesti 14–17-vuotiaiden keskuudessa☐ Säännöllinen ja riittävä valvonta☐ Edistetään alkoholikon käyttöä (vapaaehtoisuuden pohjalta)☐ Säännöllinen tiedottaminen paikallismediassa☐ Tärisevät tiemerkinneät☐ Keskkaideratkaistut pääteillä (kohtaamisonnettomuuksien ehkäisy)
Huolehdiään ikäautoilijoiden ajokunnosta	<ul style="list-style-type: none">☐ Järjestetään ikkääiden parissa työskenteleville (terveyden- ja sairaanhoitajat, kotihoito, palveluneuvojat) perehdyttämiskoulutuksia☐ Lääkäreiden perehdyttäminen liikennelääketieteeseen; ajoterveyden arviointi osana lääkärin tarkastuksia (kaikissa potilaskontakteissa)☐ Järjestetään ikäihmisille suunnattuja teematilaisuuksia ja toteutetaan vapaaehtoisia ajoharjoittelumahdollisuuksia ajotaidon edistämiseksi☐ Tiedotetaan ikääntymisen ja lääkkeiden vaikutuksesta ajokykyyn kuntien terveystalveluiden kautta, eläkeläisjärjestöjen kautta, ottamalla asia esille ikääntyneille järjestettävissä tilaisuuksissa

3. Tarkkaavaisuutta liikenteeseen

TYÖKALUPAKKI:

Tarkkaamattomuus liikenteessä	<ul style="list-style-type: none">☐ Matkapuhelimen käytön tarkkailut ja tuloksista tiedottaminen☐ Aiheen käsittely kouluissa lasten ja nuorten kanssa toiminnallisten harjoitteiden kautta☐ Teemaan liittyvät poliisivetoiset valvontakampanjat (ratsiat)☐ Säännöllinen tiedottaminen paikallismediassa
Väsyneenä ajaminen	<ul style="list-style-type: none">☐ Jaetaan kuljetusyrittäjille tietoa väsyneenä ajamisen vaaroista☐ Valvotaan kuorma- ja linja-autojen kuljettajien ajo- ja lepoaikojen noudattamista☐ Tärisevät tiemerkinnot☐ Keskikaideratkaisut pääteillä (kohtamisonnettomuuksien ehkäisy)☐ Säännöllinen tiedottaminen paikallismediassa

4. Turvalaitteet laajamittaisesti käyttöön

TYÖKALUPAKKI:

Turvalaitteet laajamittaiseen käyttöön	<ul style="list-style-type: none">☐ Tehostetaan turvalaitteisiin liittyvää valistusta kaikissa ikäryhmissä☐ Seurataan jatkuvasti turvalaitteiden käytössä tapahtuvia muutoksia☐ Turvalaitteiden käyttämättömyyteen puuttuminen muun liikennevalvonnan yhteydessä☐ Säännöllinen tiedottaminen paikallismediassa (keskustelun herättäminen, yleiseen mielipiteeseen vaikuttaminen)
---	---

Tietoa turvalaitteiden käytöstä:

- ❑ Turvavyön käyttö henkilöauton etuistuimella vähentää autossa olevien kuoleman todennäköisyyttä 40–50 %. Takapenkillä vaikutus on 25 %.
- ❑ Alle kouluikäisten kuolemat ja loukkaantumiset tapahtuvat yleensä auton kyydissä matkustaessa. Alle 135 cm pitkien lasten on käytettävä autossa painon mukaan määräytyvää turvalaitetta.
- ❑ Pyöräilijöiden kuolemista valtaosa johtuu pään alueelle kohdistuneen iskun aiheuttamasta aivovammasta. Tutkimusten perusteella pyöräilykypärän käyttö vähentää kuolemanriskiä 73 % ja aivovammariskiä lähes 90 %.
- ❑ Autoilija erottaa jalankulkijan heijastimen avulla jopa kolme kertaa kauempaa kuin ilman heijastinta. Ilman heijastinta liikkuvalla jalankulkijalla on arvioitu olevan kymmenkertainen riski joutua onnettomuuteen verrattuna heijastinta käyttävään jalankulkijaan.

5. Ajonopeudet turvalliselle tasolle

TYÖKALUPAKKI:

Ajonopeudet turvalliselle tasolle

- Nopeusrajoitusmuutokset ja niitä tukevat rakenteelliset toimenpiteet
- Säännöllinen tiedottaminen paikallismediassa
- Säännöllinen poliisin suorittama näkyvä ajonopeuksien valvonta
- Kiinteiden ja siirrettävien nopeusnäyttötaulujen käyttö
- Automaattisen liikennevalvonnan laajentaminen

6. Turvallisesti tien yli

TYÖKALUPAKKI:

Turvallisesti tien yli

- Taajamien liikenteen rauhoittaminen (nopeusrajoitusten alentaminen, nopeusrajoituksia tukevat rakenteelliset ratkaisut)
- Suojatiejärjestelyiden parantaminen (suojateiden kohtien korotukset, kavennukset, keskisaarekkeet, havaittavuuden parantaminen)
- ”Riskisuojateiden” ja ohjeiden vastaisten suojateiden poistaminen/parantaminen
- Säännöllinen tiedottaminen ja kampanjointi: sääntötuntemuksen parantaminen, suojateiden kunnioitus, heijastimen ja pyörävalojen käyttö
- Suojatiesääntöjen noudattamisen valvonta

7. Eroon onnettomuskasaumista ja riskiliittymistä

TYÖKALUPAKKI:

Eroon onnettomuskasaumista ja riskiliittymistä

- Liittymäalueiden nopeusrajoitusten tarkistaminen (etenkin pääteiden liittymien osalta)
- Liittymäalueiden ajonopeuksien automaattivalvonta (päätietyt)
- Nopeusnäyttötaulujen käyttö taajama-alueilla (palvelevat myös ajonopeuksien ja liikennemäärien seuranta)
- Liittymäjärjestelyiden parantaminen: kanavoinnit, väistämisvelvollisuudet, liikenteenohjausjärjestelyt, näkemäraivaukset, valaistus, jne.
- Tienylitys- ja suojatiejärjestelyiden parantaminen

8. Panostusta jalankulun ja pyöräilyn väylien laatuun

TYÖKALUPAKKI:

Panostusta jalankulun ja pyöräilyn väylien laatuun

- Tarkistetaan kävely- ja pyöräteiden talvihoidon laatuvaatimukset (ml. yhtenäisyys) ja hoitomenetelmät ja listataan kehittämistarpeet
- Kehitetään jalkakäytävien ja pyöräteiden kunnan seuranta ja korjaustoimien ohjelmointia
- Lisätään kevyen liikenteen väylien päällystysmääriä väylien kunnan säilyttävälle ja kohtuullisen päällystekierron edellyttämälle tasolle
- Säännöllinen tiedottaminen ja kampanjointi: liukastumisonnettomuudet ja niiden ennaltaehkäisy, väylien talvihoitotaso ja sen perusteet jne.
- Toteutetaan vaaranpaikka- ja esteettömyyskartoituksia vanhus- vammaisjärjestöjen kanssa
- Ohjeistetaan rakennusvalvontaa esteettömyysasioissa (lupien myöntäminen, valvonta)

Vinkkejä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen

Toimintatapoja laajalle yleisölle (usein kunnan ja sidosryhmien yhteistyönä):

- Kävely- ja pyöräilyaiheiset tiedotteet ja artikkelit paikallismediassa
- Kunniamainintojen jakaminen, esim. vuoden pyöräilijän valinta
- Seminaarien, työpajojen tai keskustelutilaisuuksien järjestäminen
- Kriittiset pyöräretket, esteettömyyskartoitukset, turvallisuuskävelyt
- Eriteemaisten pyöräretkien järjestäminen
- Pyöräilykurssit eri ikäryhmille ja esim. maahanmuuttajille
- Pyöränhuolto- ja pyöräntuunaustapahtumat/-kurssit
- Geokätköilyä tai kuvasuunnistusta kävelen ja pyöräillen
- Pyöräilykirpputorit ja huutokaupat; vanhat pyörät ja varusteet kiertoon
- Liikenneturvallisuustempaukset; suojatiekulttuuri, pimeässä näkyminen jne.
- Koko kansan pyöräilytapaukset

Valtakunnallisia teemapäiviä ja muita ideoita työpaikkojen tueksi:

- Kilometrikisa (www.kilometrikisa.fi) ja Askeleet-kampanja (www.steg.fi)
- Valtakunnallinen Pyöräilyviikko (esim. Pyörällä töihin -päivä)
- Valtakunnallinen Liikkujan viikko (esim. Auton vapaapäivä)
- Teema sopii myös Energiansäästöviikolle ja Tapaturmapäivälle
- Muita ideoita: virkistyspäivän kävely- ja pyöräretket, kävelykokoukset, pyöränhuoltotapahtumat, pyörä- ja varuste-esittelyt

Valtakunnallisia teemapäiviä ja muita ideoita koulujen (ja päiväkotien) tueksi:

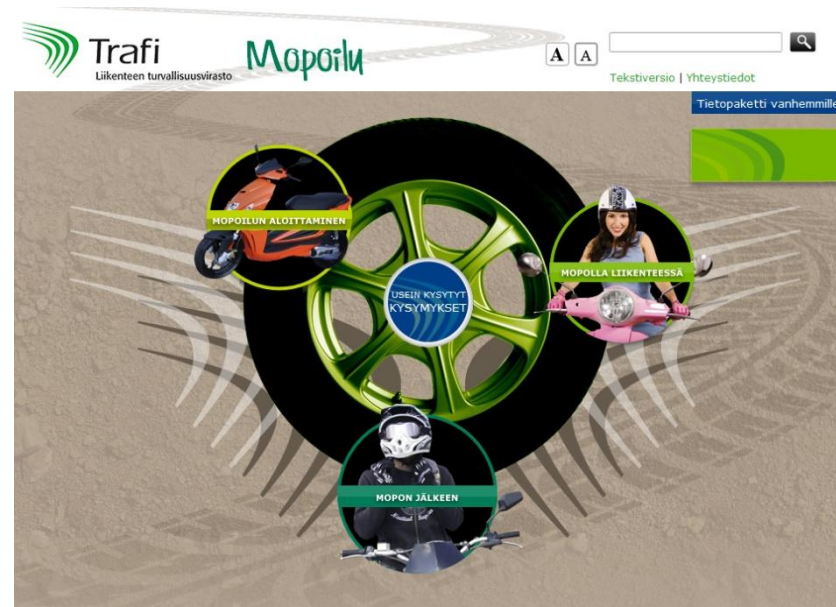
- Kävelevät ja pyöräilevät koulubussit (www.poljin.fi, www.liikenneturva.fi)
- Koulujen kilometrikisa (www.kilometrikisa.fi)
- Pyörällä kouluun -päivä (www.pyorallakouluun.fi)
- Autoliiton Fillarimestarikilpailu (www.autoliitto.fi)
- Liikkuva Koulu -hankkeen hyödyntäminen
- Koulujen ja oppilaitosten liikenneturvallisuusviikko
- Muita ideoita: liikenneteemapäivät, koulujen pyöräretket, pyörien kuntotarkastukset, pyöränhuollon opetus, pyörien turvamerkinnot, pyöräilymerkin tai pyöräilyn ajokortin suorittaminen, taitoajoradat, liikennesääntövisat jne.

9. Uudenlaista otetta nuorten liikennekasvatukseen

TYÖKALUPAKKI:

Uudenlaista otetta nuorten liikennekasvatukseen

- ❑ Vertaiskasvatuksen menetelmiä ja nuoria osallistavia työskentelytapoja käyttöön: mm. onnettomuudessa loukkaantuneen kouluvierailut, dramatisoidut teematilaisuudet (esim. Punainen liitu), ryhmäkeskustelut, liikenneprojektit, turvalaitetarkkailut, keskustelutilaisuudet
- ❑ Nuorten vanhempien tukeminen liikennekasvatustehtävässä; oma esimerkki ja roolimallina oleminen, ymmärrys riskeistä, työkaluja asian käsittelyyn (tietoiskut, vanhempainillat, nuorten ja vanhempien yhteiset liikenneturvallisuusprojektit)
- ❑ Mopoilijoiden (ja mopoautoilijoiden) riskikäyttäytymiseen kohdistuva valvonta (riskikäyttäytyminen, virittäminen, kypäränkäyttö, turvavyön käyttö, puhallutukset jne.)

10. Koulut ja työpaikat viisaan liikkumisen edistäjinä

TYÖKALUPAKKI:

Koulut viisaan liikkumisen edistäjinä	<ul style="list-style-type: none">☐ Liikennekasvatuksen sisällyttäminen opetussuunnitelmiin, esimerkiksi osaksi terveystietoa tai monialaisia oppimiskokonaisuuksia☐ Opettajien (myös päivähoito) perehdyttäminen liikennekasvatustyöhön (sisällöt, toimintamallit)☐ Vuosikello päiväkotien ja koulujen liikennekasvatuksen tukena (ks. seuraava kalvo)☐ Kannustetaan kouluja liikenneturvallisuussuunnitelmien (tai koulumatkojen vaaranpaikkakartoitusten) laadintaan☐ Kannustetaan kouluja osallistumaan valtakunnallisiin teemapäiviin ja tempauksiin (osana vuosikellon toteutusta)☐ Tarjotaan eri kanavien kautta vanhemmille tukea ja opastusta liikennekasvatustehtävään☐ Kannustetaan ja aktivoidaan koti- ja kouluyhdistyksiä lasten liikennekasvatustyöhön☐ Harrastusmatkojen liikenneturvallisuus vahvemmin osaksi seurojen toimintaa ja toimintatapoja
Työpaikat viisaan liikkumisen edistäjinä	<ul style="list-style-type: none">☐ Liikenneturvallisuuden sisällyttäminen työsuojelun toimenpideohjelmaan☐ Työntekijöille tapahtuvien työmatkatapaturmien seuranta☐ Työmatkojen liikenneturvallisuuskartoitukset ja -suunnitelmat☐ Turvalaitteiden käyttöön liittyvät suositukset työ- ja työasiamatkoilla☐ Säännöllinen tiedottaminen ajankohtaisista liikenneturvallisuusteemoista☐ Erilaiset kilpailut sekä taloudelliset kannustimet, kuten työsuuhdejoukkoliikennelipun, työsuuhdepyörän tai pyörähuollon tarjoaminen työntekijöille☐ Osallistuminen valtakunnallisiin tempauksiin ja teemapäiviin: Kilometrikisa, Pyöräilyviikko, Liikkujan viikko, Tapaturmapäivä jne.☐ Liikenneteeman sisällyttäminen työterveyshuollon sopimukseen☐ Kävelyn ja pyöräilyn kytkeminen henkilöstön tyky-toimintaan☐ Aamu- ja iltaruuhkiin kohdistetut liikenteen valvontatempaukset (poliisi) ja muu kampanjointi (esim. kännykän käyttö autolla ajaessa)

- ❑ Vuosikello auttaa rytmittämään liikennekasvatustyötä eri lukukausille ja ajankohtaisiin asioihin.
- ❑ Vuodenajat ja niiden mukanaan tuomat vaihtelut olosuhteisiin ja liikkumistapoihin voidaan ottaa huomioon, kun liikennekasvatusta on useamman kerran vuoden aikana.
- ❑ Kun liikennekasvatusta on joka vuosi, antaa se mahdollisuuden painottaa eri ikäkausiin sopivia teemoja.
- ❑ Alakouluille on kehitetty vuosikellon tueksi jalankulkijan ja pyöräilijän korttimateriaalit, joista löytyy sisältöjä ja menetelmiä liikennekasvatukseen.
- ❑ Yläkouluille on myös tehty valmista materiaalia vuosikellon tueksi. Tarjolla on tietoa, mutta painotus on menetelmissä, joilla haastetaan nuoret miettimään omaa käyttäytymistään todellisissa tilanteissa. *Lähde: Liikenneturva*

Etelä-Kymenlaakson liikenneturvallisuuksuunnitelma

MITTARISTO

10.6.2016

Päätavoitteisiin kytkeytyvät mittarit

Lähde: Tilastokeskus, Etelä-Kymenlaakso

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
 Kuolleet	4	8	5	2	2		
 Vakavasti loukkaantuneet	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei tiedossa	6			
Kaikki loukkaantuneet	146	187	128	130	131		
 Henkilövahinko- onnettomuudet	119	144	98	99	114		
Henkilövahinko- onnettomuutta/ 100 000 asukasta	136	165	113	115	133		

Eri liikkujaryhmiin liittyvät mittarit

Lähde: Onnettomuusrekisteri, Etelä-Kymenlaakso, vain henkilövahingot (kuolleet, loukkaantuneet), uhria/v

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
 Jalankäijä- onnettomuudet (uhrit)	8	9	9	12	6		
 Pyöräilijä- onnettomuudet (uhrit)	24	19	15	19	19		
 Mopo- onnettomuudet (uhrit)	41	39	23	16	24		
 Lasten (alle 15 v.) onnettomuudet (uhrit)	14	18	6	11	9		
 Nuorten (15-18 v.) onnettomuudet (uhrit)	37	51	36	27	30		
 Ikäihmisten (65-) onnettomuudet (uhrit)	14	9	15	21	19		

Toimintaympäristöön liittyvät mittarit

Lähde: Onnettomuusrekisteri, Etelä-Kymenlaakso, vain henkilövahinko-onnettomuudet

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Taajama-onnettomuudet	76	83	61	60	70		
Suojatie-onnettomuudet (jalankulkija- ja pyöräilijäonn.)	14	15	14	13	12		
Risteys-onnettomuudet	54	56	42	35	49		
Merkittävien onnettomuus- kasaumien määrä (väh. 10 onn.)				14 (keskiarvo 2010-2014)			
Valta- ja kantateiden onnettomuudet	15	27	23	16	25		

Riskikäyttäytymiseen liittyvät mittarit

Lähteet: Tilastokeskus, Poliisin liikennevalvonnan tilastot, Liikenneviraston LAM-pistetiedot

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
LAM-piste/LIVI Ylinopeutta (> 10 km/h) ajavien %-osuus (Vt 15, Kotkansaari kesä-syyskuu)	2 %	5 %	5 %	6 %	4 %		
LAM-piste/LIVI Ylinopeutta (> 10 km/h) ajavien %-osuus (Vt 15, Juurikorpi kesä-syyskuu)	2 %	2 %	2 %	3 %	2 %		
Poliisi Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen (tapausten lkm/v)	58	65	52	56			
Poliisi Törkeä rattijuopumus (tapausten lkm/v)	254	205	173	174			
Tilastokeskus Alkoholionnettomuudet (henkilövahinkoon johtaneet)	11	12	15	8	14		

Riskikäyttäytymiseen liittyvät mittarit, turvalaitteet

Lähde: Liikenneturvan tarkkailut, Kymenlaakson maakunta

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
 Heijastin	53 %	56 %	60 %	51 %			
 Pyörävalot	33 %	39 %	37 %	45 %			
 Kypärä	24 %	39 %	28 %	39 %	31 %		
 Turvavyö etupenkki taajama	96 %	95 %	94 %	92 %	96 %		
 Turvavyö etupenkki taajaman ulkop.	97 %	98 %	98 %	97 %	97 %		